

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2018. december 4.*

„Előzetes döntéshozatal – A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód – 2000/78/EK irányelv – Az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma – Rendőrtisztek felvétele – Az uniós jog egy meghatározott területen való alkalmazásának biztosítása céljából jogszabály által létrehozott országos szerv – Az uniós jognak nem megfelelő nemzeti szabályozás alkalmazásának mellőzésére vonatkozó jogkör – Az uniós jog elsőbbsége”

A C-378/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) a Bírósághoz 2017. június 22-én érkezett, 2017. június 16-i határozatával terjesztett elő

a **Minister for Justice and Equality**,

a **Commissioner of An Garda Síochána**

és

a **Workplace Relations Commission**

között,

Ronald Boyle és társai

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes (előadó), J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, T. von Danwitz, C. Toader és F. Biltgen tanácselnökök, E. Levits, L. Bay Larsen, M. Safjan, C. G. Fernlund, C. Vajda és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. június 5-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: angol.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Minister for Justice and Equality, a Commissioner of An Garda Síochána és Írország képviselőiben M. Browne, L. Williams és T. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítők: A. Kerr BL és B. Murray SC,
- a Workplace Relations Commission képviselőiben G. Gilmore BL és C. Power SC, S. Larkin solicitor megbízásából,
- Ronald Boyle és társai képviselőiben D. Fennelly BL, M. Mullan solicitor megbízásából,
- a cseh kormány képviselőiben M. Smolek, J. Vlácil és J. Pavliš, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőiben H. Krämer és L. Flynn, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. szeptember 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem arra a kérdésre vonatkozik, hogy egy, az uniós jog egy meghatározott területen való alkalmazásának biztosítása céljából jogszabály által létrehozott országos szerv mellőzheti-e az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabály alkalmazását.
- 2 E kérelmet a Minister for Justice and Equality (igazságügyi és esélyegyenlőségi miniszter, Írország; a továbbiakban: miniszter) és a Commissioner of An Garda Síochána (a nemzeti rendőrség rendőrfőkapitánya, Írország), valamint az Equality Tribunal (egyenlő bánásmódot felelős hatóság, Írország), amelynek feladatait 2015-től kezdve a Workplace Relations Commission (munkahelyi viszonyok bizottsága) vette át, között folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgya az, hogy ez utóbbi hatáskörrel rendelkezik-e arra, hogy úgy döntsön, mellőzi az uniós joggal ellentétes nemzeti jogi rendelkezések alkalmazását.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000. L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) 1. cikke értelmében:

„Ennek az irányelvnek a célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel”.

- 4 Ezen irányelv „Az irányelv hatálya” című 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja így rendelkezik:

„Az [Unióra] átruházott hatáskörök korlátain belül ezt az irányelvet minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a köztestületeket [helyesen: állami szerveket] is a következőkre tekintettel:

- a) a munkavállaláshoz, önálló vállalkozáshoz, a foglalkozáshoz való hozzájutás feltételei, beleértve a kiválasztási és toborzási feltételeket, bármely tevékenységi ágban és a szakmai hierarchia minden szintjén, beleértve az előmenetelt is;

[...]”

- 5 Az említett irányelv „Jogorvoslat és végrehajtás” című II. fejezetében található 9. cikkének (1) bekezdésének szövege az alábbi:

„A tagállamok biztosítják, hogy az irányelv által előírt kötelezettségek betartására szolgáló jogi és/vagy közigazgatási eljárások – beleértve az általuk megfelelőnek tartott egyeztetési eljárásokat – minden olyan személy számára hozzáférhetőek legyenek, akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őket sérelem érte, még akkor is, ha az a jogviszony, amelyben a feltételezett hátrányos megkülönböztetés történt, már nem áll fenn.”

Az ír jog

- 6 A Bunreacht na hÉireann (ír alkotmány) 34. cikke szerint:

„(1) Az igazságszolgáltatást az ezen alkotmányban meghatározott módon kinevezett bírák jogszabály által létrehozott bíróságokon – jogszabály által előírt rendkívüli esetek korlátozott körét kivéve – nyilvánosan látják el.

(2) A bíróságok:

- i. elsőfokú bíróságok;
- ii. fellebbviteli bíróság;
- iii. végső fokon eljáró bíróság.

(3) 1. Az elsőfokú bíróságok közé tartozik a valamennyi polgári és büntetőjogi ügy, valamint jogi és ténybeli kérdés elbírálására általános és eredeti hatáskörrel rendelkező felsőbíróság.

2. E cikk eltérő rendelkezése hiányában a felsőbíróság hatásköre kiterjed minden jogszabály érvényességének a jelen alkotmány rendelkezéseire tekintettel történő vizsgálatára, és ilyen kérdés a jelen alkotmány e cikke vagy valamely más cikke alapján létrehozott bíróság elé – a felsőbíróság, a fellebbviteli bíróság vagy a legfelsőbb bíróság kivételével – (kérelem, érv formájában vagy egyéb módon) nem terjeszthető.”

- 7 Az ír alkotmány 37. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A jelen alkotmány egyetlen rendelkezése sem zárja ki, hogy jogszabály valamely személyt vagy szervet felhatalmazzon arra, hogy korlátozott mértékű igazságszolgáltatási jellegű feladatköröket és jogköröket gyakoroljon nem büntetőjogi ügyekben annak ellenére, hogy az említett személy vagy szerv nem a jelen alkotmány alapján kinevezett bíró vagy annak alapján létrehozott bíróság.”

- 8 A 2000/78 irányelvet átültető, munkavégzésre, ennek körében a felvételre vonatkozó nemzeti rendelkezések az Employment Equality Acts 1998 to 2015-ben (a munkavégzés területén alkalmazott egyenlő bánásmódról szóló 1998–2015. évi törvények; a továbbiakban: egyenlő bánásmódról szóló törvények) találhatóak, amelyek 77. cikkének (1) bekezdése az alábbiakat írja elő:

„Az a személy, akit állítása szerint [...] [az egyenlő bánásmódról szóló törvényekkel] ellentétes hátrányos megkülönböztetés ért, [...] kártérítésért fordulhat a Munkahelyi viszonyok bizottságának főigazgatójához [...]”

- 9 Az egyenlő bánásmódról szóló törvények 82. cikke meghatároz különböző olyan korrekciós intézkedéseket, amelyeket a Munkahelyi viszonyok bizottságának főigazgatója elrendelhet. A főigazgató először is elrendelheti az elmaradt díjazás formájában történő kártérítést (az egyenlő díjazásra vonatkozó kötelezettség elmulasztásának esetén), az e törvények 77. cikkének (1) bekezdése szerinti olyan kérelem benyújtásának időpontjánál legfeljebb három évvel korábban kezdődő foglalkoztatás tekintetében, amely a főigazgató határozatához vezetett, másodszor elrendelheti azonos díjazás fizetését ezen időponttól számítva, harmadszor elrendelheti az említett törvények 77. cikke szerinti kérelem benyújtása előtt legkorábban hat évvel történt hátrányosan megkülönböztető vagy kárt okozó cselekmények miatti kártérítést, negyedszer elrendelheti egyenlő bánásmód alkalmazását az ügyben releváns valamennyi területen, ötödször, a határozatban megjelölt egy vagy több személyt kötelezhet az ott meghatározott intézkedések megtételére, vagy, hatodszor, a munkáltatót – kártérítés megfizetése mellett vagy anélkül – a panaszos munkakörébe való visszahelyezésére vagy újbóli felvételére kötelezheti.
- 10 A Garda Síochána (Admissions and Appointments) (Amendment) Regulations 2004-gyel (a nemzeti rendőrségről szóló 2004. évi rendelet [felvétel és kinevezés]) módosított Garda Síochána (Admissions and Appointments) Regulations 1988 (a nemzeti rendőrségről szóló 1988. évi rendelet [felvétel és kinevezés]) (a továbbiakban: a felvételtől és kinevezésről szóló rendelet) 5. szabálya (1) bekezdésének c) pontja így rendelkezik:

„A jelen rendelet sérelme nélkül, a főkapitány senkit nem vehet fel újoncként, amíg

[...]

- c) meg nem győződött arról, hogy a személy a felvételhez kapcsolódó álláshirdetés országos napilapban történő első megjelenése hónapjának első napján – 18. életévét betöltötte, de a 35. életévét még nem érte el;

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 11 Ronald Boyle-t és két másik személyt (a továbbiakban: R. Boyle és társai) az An Garda Síochána (nemzeti rendőrség, Írország) állományába újoncként való felvételre irányuló eljárásból azzal az indokkal zárták ki, hogy túllépték a felvételtől és kinevezésről szóló rendelet által előírt felső felvételi korhatárt.
- 12 E határozatot követően R. Boyle és társai kérelmet nyújtottak be az Equality Tribunal (egyenlő bánásmódról felelős hatóság) előtt.
- 13 R. Boyle és társai azt állították, hogy a nemzeti rendőrség állományába való kinevezés maximális korhatárának kikötése hátrányos megkülönböztetést valósít meg, amelyet a 2000/78 irányelv és az ezen irányelvet átültető ír jogi rendelkezések egyaránt tiltanak.

- 14 A miniszter az Equality Tribunal (egyenlő bánásmódot felelős hatóság) hatáskörének hiányára vonatkozó kifogást terjesztett elő azzal az indokkal, hogy az az intézkedés, amely a nemzeti rendőrség állományába való kinevezés maximális korhatárát írja elő, nemzeti jogi rendelkezés, miáltal csak az ír alkotmány alapján létrehozott bíróságok rendelkeznek hatáskörrel arra, hogy adott esetben úgy döntsenek, hogy eltekintenek e rendelkezés alkalmazásától. Az Equality Tribunal (egyenlő bánásmódot felelős hatóság) mindazonáltal úgy határozott, hogy folytatja az említett kérelem elbírálását, rámutatott ugyanakkor, hogy ezen eljárás keretében meg fogja vizsgálni és el fogja bírálni a miniszter által felvetett, hatáskörre vonatkozó kérdést.
- 15 A miniszter a High Court (felsőbíróság, Írország) előtt kérelmet nyújtott be az iránt, hogy e bíróság az Equality Tribunal (egyenlő bánásmódot felelős hatóság) számára végzésben tiltsa meg, hogy – adott esetben jogellenes módon – eljárjon.
- 16 A High Court (felsőbíróság) helyt adott a miniszter e kérelmének, és végzésben tiltotta meg az Equality Tribunal (egyenlő bánásmódot felelős hatóság) számára, hogy határozzon R. Boyle és társai kérelmének tárgyában. A High Court (felsőbíróság) ugyanis úgy ítélte meg, hogy az Equality Tribunal (egyenlő bánásmódot felelős hatóság) nem rendelkezik hatáskörrel olyan, jogilag kötelező erejű határozat meghozatalára, amely a nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetlenségét mondja ki, mivel e hatáskör az ír alkotmány 34. cikke értelmében kifejezetten a High Court (felsőbíróság) számára van fenntartva.
- 17 Az Equality Tribunal (egyenlő bánásmódot felelős hatóság) e végzés ellen fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bíróság, a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) előtt.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a nemzeti jog alapján az Equality Tribunal (egyenlő bánásmódot felelős hatóság), amely azóta a Munkahelyi viszonyok bizottsága nevet viseli, nem rendelkezik hatáskörrel ahhoz, hogy eltekintsen az olyan nemzeti jogi rendelkezések alkalmazásától, amelyeket az uniós joggal ellentétesnek ítél. Kizárólag a High Court (felsőbíróság) rendelkezik ilyen hatáskörrel, és járhat el e címen érvényesen olyan jogvitában, amely a kérelem kedvező elbírálása esetén ahhoz vezetne, hogy valamely nemzeti jogi rendelkezés alkalmazásától el kell tekinteni, a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) vagy a kérdést előterjesztő bíróság előtt benyújtható fellebbezés lehetőségét fenntartva.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli tehát, hogy a nemzeti jog értelmében a foglalkoztatás során alkalmazott egyenlő bánásmódra vonatkozó ügyek elbírálására vonatkozó hatáskör megoszlik egyrészt az ügyek nagyobb része tekintetében hatáskörrel rendelkező Munkahelyi viszonyok bizottsága, másrészt a High Court (felsőbíróság) között, amennyiben valamely, e területre vonatkozó kérelem kedvező elbírálása többek között az uniós joggal nem összeegyeztethető nemzeti jogi normák alkalmazásának mellőzését tenné szükségessé. A kérdést előterjesztő bíróság azon az állásponton van továbbá, hogy a nemzeti jog alapján és az uniós jog tiszteletben tartásának biztosítása érdekében a High Court (felsőbíróság) hatáskörrel rendelkezik arra, hogy megtegye az uniós jog által elismert jogok érvényesítéséhez szükséges bármely intézkedést.
- 20 A Supreme Court (legfelsőbb bíróság) ezt követően azt a kérdést vizsgálta, hogy e hatáskörmegosztás a belső jogrendben tiszteletben tartja-e az egyenértékűség és tényleges érvényesülés Bíróság ítélkezési gyakorlata által kimondott elvét.
- 21 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli egyrészt, hogy mivel az ilyen hatáskörmegosztás alkalmazható a nemzeti vagy az uniós jog alá tartozó bármely jogterületen, az egyenértékűség elve nyilvánvalóan nem sérül.
- 22 Másrészt a bíróság úgy véli, hogy e hatáskörmegosztás, amelynek értelmében a High Courtnak (felsőbíróság) kell eljárnia azokban az ügyekben, amelyek esetlegesen az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabályok alkalmazásának mellőzéséhez vezetnek, összhangban van a tényleges érvényesülés elvével,

amennyiben ezen utóbbi bíróság hatáskörrel rendelkezik az uniós jog által elismert minden jog tiszteletben tartásának biztosítására, és ennek keretében arra, hogy adott esetben eltekintsen a rendőrségi állományba való felvétel maximális korhatárát előíró, a foglalkoztatás területén megvalósuló egyenlő bánásmódra vonatkozó uniós jogi rendelkezésekkel ellentétes nemzeti rendelkezések alkalmazásától, mégpedig olyan módon, amely nem nehezíti meg túlzottan az uniós jog érvényesülését.

- 23 A Munkahelyi viszonyok bizottsága a maga részéről arra hivatkozik, hogy neki mint olyan szervnek, amelyet általános kötelezettség terhel a foglalkoztatás során megvalósuló egyenlő bánásmódra vonatkozó nemzeti jog és uniós jog tiszteletben tartásának biztosítása tekintetében, rendelkeznie kell az ehhez szükséges valamennyi jogkörrel. Úgy véli tehát, hogy a High Court (felsőbíróság) és közte fennálló hatáskörmegosztás nem felel meg az uniós jognak, amennyiben e hatáskörmegosztás lehetetlenné teszi számára e kötelezettség teljesítését.
- 24 E körülmények között a Supreme court (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Amennyiben

- a) jogszabály egy többek között arra vonatkozó általános átruházott hatáskörrel rendelkező nemzeti szervet hoz létre, hogy biztosítsa az uniós jog érvényesülését egy meghatározott területen; és
- b) a nemzeti jog előírja, hogy egy ilyen szervnek nincs hatásköre az ügyek azon kisszámú csoportjában, amikor a hatékony jogorvoslat a nemzeti vagy az uniós jog alapján a nemzeti szabályozás alkalmazásának mellőzését teszi szükségessé; és
- c) a megfelelő nemzeti bíróságoknak hatáskörük van arra, hogy meghozzanak bármilyen olyan határozatot, amellyel a nemzeti szabályozás alkalmazását mellőzik, amelyre a szóban forgó uniós jogi rendelkezéssel való összhang biztosítása érdekében van szükség; hatáskörük van arra, hogy olyan ügyekben eljárjanak, amelyekben ilyen jogorvoslatra szükség van; valamint hatáskörük van arra, hogy az uniós jog által előírt jogorvoslatot biztosítsanak, és amennyiben a bíróságok által biztosított jogorvoslattal kapcsolatban a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően azt állapították meg, hogy összhangban áll az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvével,

az érintett, jogszabály által létrehozott szervet mindazonáltal úgy kell-e tekinteni, hogy hatásköre van egy arra vonatkozó panasz elbírálására, hogy a nemzeti szabályozás sérti a vonatkozó uniós jogot, és a panasz eredményessége esetén arra, hogy ezen szabályozás alkalmazását mellőzze annak ellenére, hogy a nemzeti jog a hatáskört minden esetben – a szabályozás érvényességével szemben bármilyen alapon benyújtott, illetve a szabályozás alkalmazásának mellőzésére irányuló kifogásokat is ideértve – az alkotmány alapján létrehozott bíróságra ruhazza a szóban forgó szerv helyett?”

Az előzetes döntéshozatali kérelem elfogadhatóságáról

- 25 A cseh kormány vitatja az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát, kiemelve annak homályos jellegét, valamint azt, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem határozza meg pontosan a 2000/78 irányelv azon rendelkezéseit, amelyekkel a nemzeti szabályozás állítása szerint ellentétes.
- 26 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szükségességét az ügydöntő határozat meghozatala szempontjából, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére

vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (2017. június 27-i Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania ítélet, C-74/16, EU:C:2017:496, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 27 Ebből következik, hogy az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2017. június 27-i Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania ítélet, C-74/16, EU:C:2017:496, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 28 Az is fontos, hogy a nemzeti bíróság megjelölje azon pontos okokat, amelyek arra indították, hogy felvesse az uniós jog értelmezését, és amelyek alapján szükségesnek tartotta előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjeszteni a kérdéseit (2013. november 21-i Deutsche Lufthansa ítélet, C-284/12, EU:C:2013:755, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 A jelen esetben, jóllehet az alapügy alapját az ír rendőrtisztek felvételi eljárása alól kizárt pályázók által benyújtott olyan kérelmek képezik, amelyekkel azt róják fel, hogy a maximális felvételi korhatárnak a felvételtől és kinevezésről szóló rendelet általi kikötése nem összeegyeztethető a 2000/78 irányelvvel és az egyenlő bánásmódról szóló törvényekkel, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az előtte folyamatban lévő eljárásban kételyeket táplál a tekintetben, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal, különösen az uniós jog elsőbbségének elvével a High Court (felsőbb bíróság) és a Munkahelyi viszonyok bizottsága közötti hatáskörmegosztás, amint az a nemzeti szabályozás Supreme Court (legfelsőbb bíróság) általi értelmezéséből következik, amelynek értelmében e bizottság nem rendelkezik jogkörrel arra, hogy eltekintsen valamely, az említett irányelvvel esetleg ellentétes nemzeti rendelkezés alkalmazásától.
- 30 Következésképpen a Bíróság rendelkezésére állnak az ahhoz szükséges elemek, hogy az elé terjesztett kérdésre hasznos választ nyújtson, tehát az előzetes döntéshozatalra utaló határozat elfogadható.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 31 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az uniós jogot, és különösen az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amelynek értelmében egy, az uniós jog valamely meghatározott területen való alkalmazásának biztosítása céljából jogszabály által létrehozott országos szerv nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy úgy határozzon, mellőzi valamely, az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabály alkalmazását.
- 32 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az ír jog értelmében, amint azt a Supreme Court (legfelsőbb bíróság) értelmezi, hatáskörmegosztás áll fenn a nemzeti jog által ekként kijelölt bíróságok és a Munkahelyi viszonyok bizottsága között. Egyrészt e bizottság rendelkezik hatáskörrel a 2000/78 irányelvvel és az egyenlő bánásmódról szóló törvényekkel állítólagosan ellentétes intézkedések vagy határozatok ellen benyújtott kérelmek elbírálására, másrészt a High Court (felsőbb bíróság) rendelkezik hatáskörrel olyan esetben, ha az ilyen kérelem kedvező elbírálása az uniós joggal ellentétes nemzeti rendelkezés alkalmazásának mellőzését vagy megsemmisítését tenné szükségessé.
- 33 E tekintetben előjáróban hangsúlyozni kell, amint azt a főtanácsnok kiemelte indítványának 45. pontjában, hogy különbséget kell tenni az uniós joggal ellentétes valamely nemzeti jogi rendelkezés alkalmazásának egyedi ügyben való mellőzésére vonatkozó jogkör és az ilyen rendelkezés megsemmisítésére vonatkozó jogkör között, amely tágabb értelemben azzal a joghatással bír, hogy az adott rendelkezést megfosztja minden érvényességétől.

- 34 Ugyanis a tagállamok feladata, hogy kijelöljék a hatáskörrel rendelkező bíróságot és/vagy a nemzeti rendelkezések érvényességének felülvizsgálatért felelős intézményeket, és gondoskodjanak azon jogorvoslati eszközökről és eljárásokról, amelyek lehetővé teszik ezen érvényesség vitatását, és a kérelem megalapozottsága esetén megsemmisítsék e rendelkezést, valamint adott esetben meghatározzák e megsemmisítés joghatásait.
- 35 Ugyanakkor a Bíróság állandó ítélezési gyakorlata értelmében az uniós jog elsőbbsége megköveteli, hogy az uniós jogi rendelkezéseket – hatásköreik keretei között – alkalmazni hivatott nemzeti bíróságok kötelesek biztosítani e rendelkezések teljes érvényesülését, szükség esetén – saját hatáskörüknel fogva – eltekintve az azokkal ellentétes nemzeti rendelkezések alkalmazásától, anélkül hogy kérniük kellene e nemzeti rendelkezések jogalkotói vagy bármilyen egyéb alkotmányos úton történő előzetes megsemmisítését, vagy erre várniuk kellene (lásd ebben az értelemben: 1978. március 9-i Simmenthal ítélet, 106/77, EU:C:1978:49, 17., 21. és 24. pont; 2018. március 6-i SEGRO és Horváth ítélet, C-52/16 és C-113/16, EU:C:2018:157, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 36 Magával az uniós jog természetében rejlő követelményekkel tehát összeegyeztethetetlen valamely nemzeti jogrendszer minden olyan rendelkezése, illetve minden olyan jogalkotási, közigazgatási vagy bírósági gyakorlat, amely csökkentené az uniós jog hatékony érvényesülését azáltal, hogy megfosztja az e jog alkalmazására hatáskörrel rendelkező bíróságot azon jogtól, hogy már az alkalmazás időpontjában minden szükséges lépést megteheszen annak érdekében, hogy a közvetlenül alkalmazandó uniós jogi normák teljes érvényesülésének esetleges akadályát képező nemzeti jogszabályi rendelkezések alkalmazását mellőzze (lásd ebben az értelemben: 1978. március 9-i Simmenthal ítélet, 106/77, EU:C:1978:49, 22. pont; 1990. június 19-i Factortame és társai ítélet, C-213/89, EU:C:1990:257, 20. pont; 2010. szeptember 8-i Winner Wetten ítélet, C-409/06, EU:C:2010:503, 56. pont).
- 37 Márpedig ilyen helyzet állna elő akkor, ha egy uniós jogi rendelkezés és egy nemzeti törvény közötti ellentmondás esetén az összeütközés feloldása nem az uniós jog alkalmazására hivatott bíróság számára, hanem egy másik, saját mérlegelési jogkörrel felruházott hatóság számára lenne fenntartva (2010. szeptember 8-i ítélet, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 38 Amint azt a Bíróság több alkalommal kimondta, ezen, az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabályok alkalmazásának mellőzésére vonatkozó kötelezettség nemcsak a nemzeti bíróságokat terheli, hanem az uniós jogot hatáskörének keretei között alkalmazni hivatott minden állami szervet is, ideértve a közigazgatási hatóságokat (lásd ebben az értelemben: 1989. június 22-i Costanzo ítélet, 103/88, EU:C:1989:256, 31. pont; 2003. szeptember 9-i CIF-ítélet, C-198/01, EU:C:2003:430, 49. pont; 2010. január 12-i Petersen ítélet, C-341/08, EU:C:2010:4, 80. pont; 2017. szeptember 14-i The Trustees of the BT Pension Scheme ítélet, C-628/15, EU:C:2017:687, 54. pont).
- 39 Következésképpen az uniós jog elsőbbségének elve alapján nemcsak a bíróságok, hanem a tagállam valamennyi szerve köteles az uniós jogi normák teljes érvényesülését biztosítani.
- 40 Az előterjesztett kérdést e megfontolások fényében kell megválaszolni.
- 41 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 2000/78 irányelv 9. cikke értelmében a tagállamok biztosítják, hogy az irányelv által előírt kötelezettségek betartására szolgáló jogi és/vagy közigazgatási eljárások – beleértve az általuk megfelelőnek tartott egyeztetési eljárásokat – minden olyan személy számára hozzáférhetőek legyenek, aki úgy érzi, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őt sérelem érte.
- 42 E cikkből következően a tagállamok feladata azon eljárások meghatározása, amelyek a 2000/78 irányelvből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítására irányulnak.

- 43 A jelen esetben, amint az kitűnik az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben foglalt információkból, az ír jogalkotó úgy döntött, hogy a Munkahelyi viszonyok bizottságát ruházza fel a 2000/78 irányelvnek való megfelelés biztosítására vonatkozó különleges hatáskörrel. Az ezen irányelvet az ír jogba átültető rendelkezéseket tartalmazó egyenlő bánásmódról szóló törvények 77. cikkének (1) bekezdése értelmében ugyanis az a személy, akit állítása szerint az e törvényekkel ellentétes hátrányos megkülönböztetés ért, e bizottságnál kérheti a szerinte elszenvedett kár megtérítését.
- 44 A Bíróság előtt benyújtott iratokból kitűnik eképpen, hogy a Munkahelyi viszonyok bizottsága az ír jogalkotó által az Írországot a 2000/78 irányelv 9. cikke értelmében terhelő kötelezettség teljesítése céljából létrehozott szerv.
- 45 Ilyen körülmények között, amennyiben a Munkahelyi viszonyok bizottsága, mint olyan szerv, amelyet a nemzeti jogalkotó a 2000/78 irányelv és az egyenlő bánásmódról szóló törvények által konkrétan meghatározott hátrányos megkülönböztetés tilalma elve foglalkoztatás és munkavégzés területén való alkalmazásának biztosítására vonatkozó hatáskörrel ruházott fel, olyan ügyben jár el, amelyben ezen elv tiszteletben tartását vitatják, az uniós jog elsőbbségének elve értelmében kötelessége – e hatáskör keretében – azon jogokat védeni, és teljes érvényesülésüket biztosítani, amelyeket az uniós jog a jogalanyok számára biztosít, adott esetben eltekintve a nemzeti jog mindazon rendelkezéseinek alkalmazásától, amelyek e joggal ellentétesek (lásd ebben az értelemben: 2005. november 22-i Mangold ítélet, C-144/04, EU:C:2005:709, 77. pont; 2010. január 19-i Küçükdeveci ítélet, C-555/07, EU:C:2010:21, 53. pont; 2016. április 19-i DI-ítélet, C-441/14, EU:C:2016:278, 35. pont).
- 46 Ellentmondásos lenne ugyanis, hogy a magánszemélyek egy meghatározott területre vonatkozó uniós jogi rendelkezésekre megalapozottan hivatkozzanak egy olyan szerv előtt, amelyre a nemzeti jog hatáskört ruházott az e területen fennálló jogviták elbírálása tekintetében, és az említett szervet ugyanakkor ne terhelje kötelezettség e rendelkezések alkalmazása tekintetében, mellőzve a nemzeti jog azon rendelkezéseit, amelyek azokkal nem összeegyeztethetőek (lásd ebben az értelemben: 1989. június 22-i Costanzo ítélet, 103/88, EU:C:1989:256, 31. pont).
- 47 Ezenkívül, amennyiben a Munkahelyi viszonyok bizottságát az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróságnak” kell tekinteni (lásd ebben az értelemben: 2014. március 18-i Z. ítélet, C-363/12, EU:C:2014:159), e cikk alapján lehetősége van arra, hogy az uniós jog releváns rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatos kérdést terjesszen a Bíróság elé, és mivel a Bíróság által az előzetes döntéshozatali eljárás során hozott ítélethez kötve van, köteles azonnal biztosítani az említett ítélet végrehajtását, szükség esetén – saját hatáskörénél fogva – eltekintve a nemzeti jogszabályok uniós joggal ellentétes rendelkezéseinek alkalmazásától (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i PFE ítélet, C-689/13, EU:C:2016:199, 32., 34., 39. és 40. pont).
- 48 Ha egy olyan szerv, mint a Munkahelyi viszonyok bizottsága, amelyet a törvény azzal a feladattal ruházott fel, hogy biztosítsa a 2000/78 irányelv alkalmazását és a 2000/78 irányelv alkalmazásából eredő kötelezettségek tiszteletben tartását, nem állapíthatná meg, hogy valamely nemzeti rendelkezés ellentétes az említett irányelvvel, és következésképpen nem határozhatja úgy, hogy eltekint e rendelkezés alkalmazásától, a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmódra vonatkozó uniós szabályok hatékony érvényesülése csökkenne (lásd ebben az értelemben: 2003. szeptember 9-i CIF-ítélet, C-198/01, EU:C:2003:430, 50. pont).
- 49 Márpedig nem engedhető meg, hogy a nemzeti jog – akár alkotmányos jellegű – rendelkezései sértsék az uniós jog egységességét és hatékonyságát (2010. szeptember 8-i Winner Wetten ítélet, C-409/06, EU:C:2010:503, 61. pont).
- 50 Az uniós jog elsőbbségének elvéből következik, amint azt a Bíróság jelen ítélet 35–38. pontjában említett ítélkezési gyakorlata értelmezte, hogy az uniós jogot hatásköreik keretei között alkalmazni hivatott szervek kötelesek meghozni az e jog teljes érvényesülésének biztosításához szükséges minden intézkedést, szükség esetén eltekintve az említett joggal ellentétes nemzeti rendelkezések vagy

ítélkezési gyakorlat alkalmazásától. Ez azt jelenti, hogy e szervezeteknek az uniós jog teljes érvényesülésének biztosítása érdekében nem kell sem kérniük, sem megvárniuk e nemzeti rendelkezések vagy ítélkezési gyakorlat jogalkotói vagy bármilyen egyéb alkotmányos úton történő előzetes megsemmisítését.

- 51 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság által előadott azon körülmény, hogy a nemzeti jog a jelen ügyben lehetővé teszi a magánszemélyek számára, hogy a High Court (felsőbbíróság) előtt valamely nemzeti rendelkezésnek a 2000/78 irányelvvel való állítólagos összeegyeztethetlenségén alapuló kérelmet nyújtsanak be, és e bíróság, amennyiben a kérelemnek helyt ad, eltekintsen az adott nemzeti rendelkezés alkalmazásától, nem teheti kétségessé a fenti megállapítást.
- 52 A fenti megfontolások fényében az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az uniós jogot, és különösen az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amelynek értelmében egy, az uniós jog valamely meghatározott területen való alkalmazásának biztosítása céljából jogszabály által létrehozott országos szerv nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy úgy határozzon, mellőzi valamely, az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabály alkalmazását.

A költségekről

- 53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az uniós jogot, és különösen az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amelynek értelmében egy, az uniós jog valamely meghatározott területen való alkalmazásának biztosítása céljából jogszabály által létrehozott országos szerv nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy úgy határozzon, mellőzi valamely, az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabály alkalmazását.

Aláírások